

HOU HET CAFE RECHT, NIET DE CAFEGANGER

Gert Peersman (column verschenen in De Standaard op 9 juni 2020)

Veel bedrijvigheden zullen structureel onrendabel worden in het post-coronatijdperk, schrijft Ivo Marx in zijn column. Iemand moet volgens hem de horeca vertellen dat veel mensen in die sector hun zaak of hun baan zullen verliezen, en dat ze moeten inzetten op herscholen en heroriënteren. We mogen niet opnieuw de fout maken om zaken die verdoemd zijn met belastinggeld in stand te houden (*DS 2 juni*).

Ik vraag me af hoe dat dan zit wanneer er een vaccin tegen het virus is. Moet iedereen die zich heeft omgeschoold tot mondkapmaker dan opnieuw naar de hotelschool? Of zal een experten-commissie beslissen dat we voortaan andere hobby's moeten beoefenen?

Als horecaliefhebber bloedt mijn hart. Ivo Marx heeft overschot van gelijk als het gaat over sectoren zoals de kleinhandel, waar de coronacrisis structurele tendensen zoals e-commerce heeft versneld, maar hotels, restaurants, cafés en bijvoorbeeld evenementbedrijven zijn geen moderne steenkoolmijnen die structureel onrendabel zijn. De winstmarges in de horeca zijn flinterdun, en ook voor de crisis waren er in de sector veel faillissementen, maar dat is voornamelijk het gevolg van competitie en weinig toetredingsbarrières om een zaak te starten. De sector zelf zat in de lift, en er is geen reden om te geloven dat dit met een vaccin niet meer het geval zal zijn. De zogeheten beleveniseconomie zal op termijn alleen maar belangrijker worden.

Creatieve destructie betekent dat achterhaalde producten en diensten verdwijnen. Die moeten we inderdaad niet proberen in stand te houden, maar de komende maanden zal er ook veel ongewenste destructie zijn. Een gezellig restaurantje in de binnenstad en café met veel toegambiance zal qua rendement niet op kunnen tegen een sombere taverne met buitenruimte, ook al hebben ze meer toekomstperspectief. Pretparken en massa-evenementen zoals Tomorrowland waren trendy, maar zijn kansloos in een wereld met coronamaatregelen.

We leggen de horeca en evenementbedrijven gedeeltelijk plat voor de volksgezondheid. Het is dan ook normaal dat we onnodige destructie in die sectoren vermijden. De verlenging van tijdelijke werkloosheid en het overbruggingsrecht zijn daarvoor prima, maar de andere maatregelen die de regering heeft genomen, houden weinig steek en komen neer op mattheuseffecten.

Neem de btw-verlaging op maaltijden en niet-alcoholische dranken (*DS 8 juni*). Dat is steun die omgekeerd gerelateerd is aan het omzetverlies en de opgelopen schade: meer omzet betekent meer uitgespaarde btw. Een zaak die door de coronamaatregelen nauwelijks omzet verliest, wordt door de lagere btw royaal gecompenseerd. Wie zwaar lijdt onder de maatregelen en veel omzet verliest, krijgt verhoudingsgewijs een pak minder compensatie voor het verlies.

De btw-verlaging versterkt de ongewenste destructie en zal weinig faillissementen vermijden, omdat de steun minder terecht komt bij zij die dit het meest nodig hebben. Bovendien leren economische theorie en praktijkonderzoek ons dat de lagere btw deels zal worden afgeroomd door de consument en leveranciers van de horeca. Restaurantprijzen zullen bijvoorbeeld minder stijgen en brouwerijen zullen minder korting geven.

De consumptiecheques van 300 euro zullen worden gebruikt door bedrijven die weinig hinder ondervinden van de crisis. Die werknemers hebben geen inkomensverlies geleden en hebben de voorbije maanden flink gespaard, omdat ze in hun kot moesten blijven. Zij zullen binnen het jaar sowieso 300 euro op restaurant spenderen, en zullen daarvoor de cheques in plaats

van cash euro's gebruiken. De maatregel kost de overheid handenvol geld, maar zal nauwelijks tot meer omzet in de horeca leiden. Van hetzelfde laken een pak voor de volledige aftrekbaarheid van restaurant- en receptiekosten die nog op de regeringstafel liggen. Opnieuw zal het voordeel grotendeels naar de klant en andere sectoren gaan.

Hoe moet het dan wel? Het is veel efficiënter als de steun niet naar de klanten, maar rechtstreeks naar de horeca-uitbaters gaat. De compensatie wordt het best gelinkt aan de opgelopen schade of gebruikt om vaste kosten te betalen. Met het budget voor de btw-verlaging en alle (geplande) cadeautjes voor de horecaklanten hadden we bijvoorbeeld het gros van de handelshuur, telecommunicatiekosten, verzekeringen, elektriciteits- en waterfacturen voor de hele sector tot het einde van het jaar kunnen betalen. Dergelijke steun zal volgens de handboeken economie niet worden afgeroomd door klanten, en tot veel minder onnodige faillissementen leiden.

De regering oogst bij economen veel kritiek voor de horecamaatregelen, maar Horeca Vlaanderen schrijft zelf op zijn website dat ze tevreden zijn dat de regering heeft geluisterd en hun voorstellen heeft gevolgd. De sectorfederatie heeft haar eigen leden in de steek gelaten.